

Tieto- ja turvallisuusosasto, automaatioyksikkö

Lausuntoyhteenvedo: hallituksen esitys ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi

Liikenne- ja viestintäministeriö lähetti 2.10.2024 lausuntokierrokselle hallituksen esitysluonnoksen ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoa laajasti tahoilta, joiden toimintaan esitetyillä lakimuutoksilla olisi vaikutusta. Luonnos hallituksen esitykseksi lähetettiin lausuntokierrokselle lausuntopalvelu.fi –järjestelmän kautta.

Lausuntoaika päättyi 13.11.2024. Esityksestä saatiin 17 lausuntoa, jotka ovat saatavilla valtioneuvoston hankesivulla ([Hallituksen esitys ajoneuvolain ja rikosrekisterilain muuttamisesta - Valtioneuvosto](#)). Lausunnon jättivät seuraavat tahot:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus
Ammattiliitto Pro ry
Autoalan Keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry
Autoliitto ry
Liikenne- ja viestintävirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Poliisihallitus
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry
Suomen Varaosakaupan Keskusliitto SVOK ry
Teknisen Kaupan Liitto ry
Tietosuojavaltuutettu
Työ- ja elinkeinoministeriö
Valtiovarainministeriö
Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry

Lisäksi FINAS-akkreditointipalvelu, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja Verohallinto ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Lausunnoissa kannatettiin yleisesti esitettyjä muutoksia. Esitystä ilmoitti kannattavansa Ammattiliitto Pro ry, Liikenne- ja viestintävirasto, Suomen Varaosakaupan Keskusliitto SVOK ry, Teknisen Kaupan Liitto ry sekä Yksityisten katsastustoimipaikkojen liitto ry. Lisäksi Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ilmoitti kannattavansa ehdotusta niiltä osin, kun kyse on työsuojeluviranomaisen toimintaan vaikuttavista muutoksista.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus otti lausunnoissaan kantaa ehdotuksen soveltamiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

Riippumattoman toimijan ja sen työntekijän puhtaan rikosrekisterin tarkastaminen

Lausunnoissa kannatettiin ehdotusta, jossa mahdollistettaisiin riippumattomien ajoneuvojen huolto- ja korjaamotoimijoiden sekä heidän työntekijöidensä luotettavuuden arvioinnissa oikeus saada katsottavaksi rikosrekisteriote. Tätä kannattivat Autoalan Keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry, Autoliitto ry, Poliisihallitus sekä Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry. Autoliitto ry kuitenkin totesi, että EU-tasolla pitää huolehtia myös siitä, etteivät autonvalmistajat aseta korjaamotietoja tarvitseville toimijoille ylimääräisiä kustannuksia tai vaatimuksia edellytykseksi pääsulle huoltoimenpiteiden kannalta välttämättömiin tietoihin ja siten vähennä mahdollisuuksia todelliselle vapaalle kilpailulle.

Oikeusrekisterikeskus korosti lausunnossaan, että rikosrekisteritiedot ovat salassa pidettäviä, eikä niitä ehdotetun tai voimassa olevan sääntelyn perusteella voi luovuttaa valvontakeskukselle tai toiseen valtioon sekä kiinnitti huomiota siihen, että edellytys täysin puhtaasta rikosrekisteristä on poikkeuksellinen. Tietosuojavaltuutettu puolestaan katsoi, että tapa hyödyntää rikosrekisteriotetta poikkeaisi muista rikosrekisterilain säännöksistä. Oikeusrekisterikeskus ehdotti, että lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan henkilölle itselleen luovutettava rekisteriote toimitettaisiin vaan sille, jota se koskee. Oikeusministeriö esitti, että säilytysvelvollisuutta täsmennettäisiin jatkovalmistelussa. Tietosuojavaltuutettu ehdotti, että tietojen poistoajan tulisi ilmetä laista. Lisäksi oikeusministeriö kiinnitti huomiota siihen, ettei rikosrekisteriotteessa arvioida henkilön soveltuvuutta työtehtävään. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pyysi varmistamaan jatkovalmistelussa, ettei ehdotettu rikosrekisteritietojen käsittelytapa ole ristiriidassa työelämän tietosuojaa koskevan sääntelyn kanssa. Työ- ja elinkeinoministeriö esitti, että jatkovalmistelussa arviointiin ehdotuksen vaikutuksia työntekijöihin ja työsuhteturvaan ja kiinnitti huomiota siihen, että henkilötietojen kerääminen työhön otettaessa ja työsuhteen aikana on käsiteltävä yhteistoimintalaissa tarkoitettussa vuoropuhelussa.

Oikeusministeriö katsoi, että esityksessä on asianmukaisesti arvioitu sen suhdetta yksityiselämään ja henkilötietojen suojaan. Ministeriö kuitenkin ehdotti, että jatkovalmistelussa esityksen suhdetta yleiseen tietosuojaa-asetukseen sekä arviota esityksen oikeasuhtaisuudesta ja välttämättömyydestä täydennettäisiin. Myös Tietosuojavaltuutettu katsoi, että esityksestä tulisi ilmetä, mihin yleisen tietosuojaa-asetuksen 6 artiklan mukaiseen perusteeseen käsittely perustuu. Oikeusministeriö toi myös esiin, että tietosuojaa-asetuksen edellyttämistä suojatoimista tulee aina sisällyttää selkeä arviointi ja kuvaus hallituksen esityksen perusteluihin, jotta käsittelyyn sovellettavista suojatoimista ei jäisi epäselvyyttä.

Ammattiliitto Pro Oy lausui esityksen vaikutusten arvioinnista ja totesi, että lainsäätäjän on varmistettava tehtävien hoitamiseen riittävät resurssit sekä vaikutusten seuranta liittyen työmäärän lisääntymiseen. Oikeusrekisterikeskus puolestaan katsoi, ettei säädösmuutoksista johtuvia kustannuksia tulisi kattaa nykyisillä Oikeusrekisterikeskuksen määrärahoilla.

Ajoneuvojen yksittäishyväksyntä ja katsastus

Lausunnoissa kannatettiin ehdotusta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla olisi oikeus tarkistaa katsastus- ja yksittäishyväksyntätoimijoiden taustat rikosrekisterin lisäksi myös sakkorekisteristä. Tätä kannatti Autoalan Keskusliitto ja Autotuojat ja -teollisuus ry. Oikeusrekisterikeskus ehdotti, että ehdotettujen säännösten sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että ne kattaisivat myös henkilöt, joista ei ole tietoja sakkorekisterissä. Lisäksi

Oikeusrekisterikeskus kannatti, että sakkorekisteristä luovutettavat tiedot on yksilöity ehdotuksessa. Oikeusministeriö puolestaan ehdotti arvioitavaksi, tulisiko ehdotettu muutos huomioida lain 49 §:n salassapitosäännöksissä.

Sopimuspalokuntien pelastusautot

Lausunnoissa kannatettiin ehdotusta, jonka mukaan pelastusauto olisi jatkossa myös sopimuspalokunnan käytössä oleva M- tai N-luokan avolava-auto. Tätä kannattivat Autoalan Keskusliitto ja Autotuoajat ja -teollisuus ry ja valtiovarainministeriö. Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry kuitenkin esitti, että ajoneuvolain 30 § muutettaisiin koskemaan kaikkia pelastusajoneuvoja ilman omistaja- tai haltijapohjaisia rajoituksia. Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry puolestaan ehdotti, että esityksessä määriteltäisiin, mitä avolavarakenteella tarkoitettaisiin näissä ajoneuvoluokissa. Liikenne- ja viestintävirasto toivoi, että esityksen täytäntöönpanotoimiin varattaisiin riittävästi aikaa.

Lausunnoissa esitettiin näkemyksiä edellä mainittujen sopimuspalokuntien pelastusautojen verovapaudesta. Valtiovarainministeriö kannatti ehdotusta siitä, että nämä sopimuspalokuntien pelastusautot jäisivät verovapaiden ajoneuvojen ulkopuolelle. Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry puolestaan vastusti autojen verollisuutta ja ehdottaa lausunnossaan, että sopimuspalokunnan hallinnassa saisi olla samat pelastusautot kuin muilla pelastustoimen toimijoilla samoin verotuin. Lisäksi Suomen Sopimuspalokuntien Liitto ry ehdottaa muutosta miehistöauton paikkalukuun.

Henkilö- ja tavaraliikenneluvan haltijan pitäminen riskiyrityksenä

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota ehdotukseen, jolla muutettaisiin kriteereitä, joiden perusteella maanteiden henkilö- ja tavaraliikenneluvan haltija voidaan luokitella riskiyritykseksi. Ehdotusta kannattivat Autoalan Keskusliitto ja Autotuoajat ja -teollisuus ry, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto ja Poliisihallitus. Myös Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoi ehdotuksen vastaavan EU-sääntelyä, mutta yleisesti totesi, että kynnys rikkomusten perusteella aloitettavaan hallinnolliseen menettelyyn on tarpeettoman alhainen. Liikenne- ja viestintävirasto ehdotti, että ehdotusta tarkennettaisiin siten, että EU:n liikenteenharjoittaja-asetukseen tai tieliikenteen sosiaalilainsäädännön valvontadirektiiviin liitännäiset rikkomukset ovat samantasoisia riippumatta siitä mihin kuljetusyrityksen hallintohierarkian osaan kuuluva henkilö on rikkomuksen yritykselle tuottanut. Käytännössä tämä tarkoittaisi kuljettaja-sanon kirjaamista sekä luonnollisen henkilön että oikeushenkilön hyvää mainetta koskeviin pykäliin.